

TİCARİ TAKSİLERDE SEYYAR POS (GPRS POS) KULLANIMI VE VERGİSEL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

M.Fatih İSLAMOĞLU^(*) - Dr. Hasan ABDİOĞLU

I - GİRİŞ

Bilişim ve teknoloji sektöründe yaşanan gelişmeler insan yaşamına her geçen gün yeni imkânlar sağlamakta, insan yaşamını kolaylaştırmakta ve sorunlara alternatif çözüm yolları getirmektedir. Bugün teknolojik gelişmelerin ürünü olan birçok cihaz, iş yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olarak kullanılmaktadır. Bunlardan bir tanesi de Türkiye’de bir katılım bankasıncı uygulaması başlatılan ticari taksilerde “seyyar POS (GPRS POS)” cihazıdır. Çalışmamızda seyyar pos cihazının, basit usul ve gerçek usul mükelleflerce taksi işletmeciliğinde kullanımının vergisel açıdan değerlendirmesi yapılarak bu yeni cihazın kullanımının kayıt dışılık ile mücadelede sağlayacağı yararları bahsedilerek, uygulamaya yönelik öneriler getirilmeye çalışılacaktır.

II. GENEL OLARAK TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ

Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 3. maddesine göre otomobil, yapısı itibarıyla, şoföründen başka en çok 7 kişilik oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. Bunlardan taksimetre veya tarife ile yolcu taşıyanlara “tak-

si otomobil” adam başına ücretle yolcu taşıyanlara da “dolmuş otomobil” denilmektedir. Bir başka tanıma göre taksi otomobili, oturma yeri yediden az olan, caddelerde düzenli olarak seyreden ve halk tarafından kiralanabilen ulaşım aracıdır.

Türkiye’de taksi taşımacılığı 20. yüzyılın başlarında başlamış olmasına rağmen taksi taşımacılığı II. Dünya Savaşı’ndan sonra yaygınlaşmıştır. Bugün ise Türkiye’de 116.000 taksi otomobilinin mevcut olduğu bilinmektedir¹. Taksi otomobili kullanımı ile birlikte taksi otomobili sayısında artış olması, taksi otomobili ücretlerinde düşüşe ve dolayısıyla taksi otomobili şoförlerinin gelir düzeyinde de bir gerilemeye neden olmuş, bu çerçevede de pazara yeni taksi otomobillerin girişini önleyecek yasal önlemlerin getirilmesi için örgütlenmeler başlamıştır. Bu bağlamda Türkiye’de ilk plaka kısıtlaması ise İstanbul’da 1965 yılında, izleyen yıllarda da Ankara, İzmir ve diğer büyük şehirlerde uygulanmıştır².

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun, 4199 sayılı Kanunun 7. maddesi ile değişik “a” bendinde “İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliği bakımından Yönetmelikte gösterilen konular ve esaslar çerçevesinde, illerde vali veya yardımcısının başkanlığında, belediye, emniyet, jandarma, milli eğitim, karayolları ve

^(*) Vergi Denetmen Yrd.

¹ VURSAVAŞ, Fatih, Türkiye’de ve Bazı Yabancı Ülkelerde Taksi İşletmeciliği ve Taksi Şoförü Olma Şartları, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Araştırma Merkezi Müdürlüğü, 1. Baskı, 2002, s. 6.

² VURSAVAŞ, a.g.e, s. 11.

Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'na bağlı ilgili odanın temsilcileri; Valilikçe uygun görülen trafikle ilgili üniversite, oda, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların birer temsilcisinden oluşan İl Trafik Komisyonu, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, aynı kuruluşların yöneticileri veya görevlendirecekleri temsilcilerinin katıldığı İlçe Trafik Komisyonu kurulur." denilmekte, bu komisyonların görev ve yetkilerini belirleyen "b" bendinin 3 no'lu fıkrasında ise *"Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,"* komisyonların görevleri arasında sayılmıştır.

Plaka tahdidinin uygulanmaya başlaması ile birlikte taksi sahiplerinin gelirleri amaçlananın da üzerinde artmış, plaka fiyatları İstanbul ilinde 575 bin YTL, Ankara'da 400 bin YTL ve İzmir'de 350 bin YTL gibi servet olarak nitelendirilebilecek fiyatlara ulaşmıştır. Taksi sayısının sınırlı tutulması ve son 10 yıldır yeni bir plaka ihalesinin açılmaması da fiyatların yükselmesinde önemli rol oynamaktadır. Türkiye'deki taksi plakalarının toplam değerinin ise 25 milyar YTL civarında olduğu tahmin edilmektedir³. Bu tutarlar, günümüz şartlarında oldukça yüksek olup, ortalama vatandaşların sahip olabileceği para veya servet miktarının oldukça üstündedir. Bahsedilen tutarlar, elinde küçük bir sermayeyle ticari işletme açan bir kişinin sahip olduğu sermayeyle karşılaştırılamayacak derecede yüksektir ve buna sahip olanlar üst gelir grubuna dâhil kişilerdir. Bununla birlikte taksi işletmeciliğinden elde edilen ticari kazancın boyutunun yüksek olmasına rağmen beyan edilen vergi matrahları oldukça düşük seviyelerde kalmaktadır.

Ticari taksi plakası sahipliğini cazip kılan bazı unsurları şu şekilde sıralayabiliriz;

- Plakaların ekonomik istikrarsızlıkların yaşandığı

ğ dönemlerde olumsuz olarak etkilenmemesi nedeniyle, güvenilir bir yatırım aracı olarak görülmektedir.

- Ticari taksi plakalarının değerinin her zaman yüksek olmasından dolayı, plakaların el değiştirmesinde plakasını satan kişi her zaman için yüksek kar elde etmektedir.

- Ticari taksi plakalarının kiraya verilmesinde elde edilen karlar, fiilen çalışılmasa dahi oldukça yüksek tutarlarda gerçekleşmektedir.

- Elinde belli bir sermaye bulunan ve risk göze almayı sevmeyen kişilerin, yatırım aracı olarak taksi plakası alımına yöneldiği görülmektedir.

Bütün bu sayılan sebepler ticari taksi plakası sahibi olmayı oldukça cazip kılmaktadır. Bununla birlikte ticari taksiler özellikle tek araçla gidilmesi zor olan mesafelerde yolculuk için tercih edilmektedir. Bunun yanında taksilerin yolculuklarda tercih edilmesinin başlıca sebeplerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Hava şartlarının olumsuz olduğu yağışlı ve karlı havalarda taksi kullanım tercihi artış göstermektedir,

- Diğer toplu taşıma araçlarının kalabalık olması, geç gelmesi ya da gece ilerleyen saatlerde bulunmaması,

- Özellikle şehirlerarası yolculuklarda bagaj yükü nedeniyle diğer toplu taşıma araçlarını kullanmanın zor olması,

- Birden fazla kişi ile beraber taksi tutulduğu durumda kısa mesafelerin diğer toplu taşıma araçlarına göre daha hesaplı olması,

- Özel araçlarla yapılan yolculukların maliyetinin yüksek olması,

- Ailece yapılan yolculuklarda tercih faktörü olmaktadır.

03.05.1986 tarih ve 19096 sayılı resmi gazetede yayınlanan 02.04.1986 tarih ve 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ticari Plakaların verilmesinde uyulacak usul ve esaslar hakkında kararın 1. maddesinde, amacın vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi,

³ ÇELEBİ, Erkan, "Taksi Plakasında 25 Milyar YTL Yatıyor", Hürriyet Gazetesi, 11.06.2006, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/4560383.asp?byazarid=18&gid=61>, 03.07.2007

plaka karaborsacılığının ve korsan taksiciliğın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksi ve minibüslere verilecek ticari plakaların sayısının ve verilme usul ve esaslarının tespit edilmesi olduğu hüküm altına alınmıştır. 2. maddede de bu kararın İstanbul dâhil plaka tahdidi uygulanan illerde (ilçeler dâhil) taksi dolmuş ve minibüslere verilecek ticari plakaların verilış ve usulleri ile bu illerde çalışan şoför esnafı kapsadığı yer almaktadır. 3. maddede de ticari plaka verilebilmesi için,

a) Şoförlük mesleğini geçim kaynağı olarak seçmiş olduğunu ve sürekli olarak icra ettiğini beyan etmiş olmak,

b) En az 2 yıldan beri o ilde ikamet etmek,

c) Şoförler derneğine üye olmak, gerektiği, belirtilmiştir.

Ticari taksi plakası sahiplerinin, araçlarında kendilerinin çalışması, şoför çalıştırması veyahut plakaları kiraya vermesi şeklinde sistem işlemektedir. Taksi sahibinin kendisinin çalışması durumunda taksi sahibi, vardiyalardan birinde çalışırken, diğer vardiyada ise şoför çalıştırmaktadır. Bu durum uygulamada nadiren görülen bir durum olup, özellikle büyük şehirlerde taksilerin tamamına yakınında mal sahiplerinin çalışmadığı bilinmektedir. Şoför çalıştırılması durumunda vardiya usulü çalışılmaktadır. Genel olarak taksicilik onikişer saatlik 2 vardiya halinde yapılmaktadır. İlk vardiyada çalışan şoför, çalışması bittikten sonra, aracı diğer şoföre deposunu doldurup, aracı teslim aldığı gibi teslim etmektedir. Piyasada işverene bağlı ücretli işçi çalıştırılması şeklinde şoför çalıştırılması nadiren uygulanmakta olup, teamüllere göre her bir şoför, çalıştığı her bir vardiya için taksi sahibinin daha önce belirlemiş olduğu parayı vardiya bitiminde vermek zorundadır. Benzin, mazot ya da otogaz masrafları ile müşteri olmaması nedeniyle oluşacak zarar araç şoförüne ait olup taksi sahibinin geliri bu bağlamda nettir⁴.

Plakanın kiraya verilmesi durumunda ise taksi plakası sahibi şahıslar aslında araçlarını değil, sadece taksi plakasının kullanım hakkını yıllık olarak kiraya vermektedir. Plakayı kiralayan kişiler kendi araçlarında çalışarak, plaka sahibine aylık olarak belirlenen kira bedelleri ile taksi işinden dolayı oluşacak vergileri de mal sahibi adına ödemeyi kabul etmektedir⁵.

III. TİCARİ TAKSİ PLAKASI SAHİPLERİNİN KAZANÇLARININ VERGİSEL AÇIDAN DEĞERLENDİRMESİ

Günümüzde ticari taksi plakası sahibi olmanın ekonomik cazibesi oldukça yükselmiştir. Özellikle bazı büyük şehirlerde ticari taksi plakası sahibi olmak artık kolay olmamakta fiyatlar hattın ekonomik hacmine göre değişiklik göstermektedir. Ticari taksi plaka sahiplerinin büyük bir kısmı basit usulde gelir vergisi mükellefidir. Bununla birlikte az sayıda da olsa gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerde mevcuttur. Biz çalışmamızda her iki uygulamaya da yer verip ticari taksi plaka sahiplerinin seyyar pos (GPRS POS) kullanımını karşılaştırmalı olarak açıklamaya çalışacağız.

III.1 Kazancın Basit Usulde Tespiti ve Beyanı

01.01.1999 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirme kaldırılmış, kayıtdışı ekonominin engellenmesi ve belge düzeninin yerleştirilmesi amacıyla basit usulde vergilendirme uygulaması ihdas edilmiştir. Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hâsılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Ancak **kazancı basit usulde tespit edilen mükellefler tarafından kullanılan sabit kıymetlerin gider yazılması ve üzerlerinden amortisman hesaplanması mümkün değildir.** 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37. maddesinde her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu, aynı kanunun 46. maddesinde 47 ve 48 in-

⁴ PETRİÇLİ, Fatih, "Taksi İşletmeciliğinde Vergi Kayıp ve Kaçağının İstanbul'daki Boyutu ile Taksi Plakası Sahipleri ve Taksilerde Çalışan Şoförlerin Gelirlerinin Vergi Kanunları Açısından Değerlendirilmesi", Vergi Raporu, Sayı. 76 (Nisan-Mayıs-Haziran 2005), s. 9.

⁵ PETRİÇLİ, agm, s. 10.

ci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançlarının basit usulde tespit olunacağı belirtilmiştir.

III.1.1 Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartları

Basit usule tabi olmanın genel şartları Gelir Vergisi Kanunu'nun 47. maddesinde aşağıda yer aldığı gibi belirtilmiştir.

1- Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak, (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamalarına bakılmaz.)

2- İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralınmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı (01.01.2007 tarihinden itibaren) Büyükşehir Belediye sınırları içinde 3.700 YTL'yi, diğer yerlerde 2.600 YTL'yi aşmamak,

3- Ticari, ziraî veya mesleki faaliyetleri dolayısıyla gerçek usulde Gelir Vergisi'ne tabi olmamak.

III.1.2 Basit Usule Tabi Olmanın Özel Şartları

Basit usule tabi olmanın özel şartları, Gelir Vergisi Kanunu'nun 48. maddesinde aşağıda yer aldığı gibi açıklanmıştır.

1- Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının (01.01.2007 tarihinden itibaren) 53.000 YTL'yi veya yıllık satışları tutarlarının 77.000 YTL'yi,

2- 1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hâsılatının (01.01.2007 tarihinden itibaren) 26.000 YTL'yi,

3- 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının (01.01.2007 tarihinden itibaren) 53.000 YTL'yi aşmaması gerekmektedir.

Milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kar hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, bu maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı hadler yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır.

Yukarıda açıklandığı üzere, ticari taksi plakası sahiplerinin basit usulden yararlanabilmeleri için taşıtlarında bilfiil çalışmaları veya bulunmaları gerekmele beraber parantez içi hükümde işçi ve çırak çalıştırma imkânının kabul edilmesi ile bu hüküm yumuşatılmıştır. Bu durumda tek otomobil ile yapılan taksi işletmeciliği faaliyetinde, iş sahibinin, taşıt üzerinde çalışma veya bulunması şartı aranmayacak olup ücretli bir şoför istihdam edilmesi mümkündür. İş sahibinin söz konusu işin sevk ve idaresi ve sair kısımları ile bizzat uğraşması işinin başında bulunduğunun kabulü için yeterli olacaktır. Buna karşılık, sevk ve idareyle meşgul olunmaksızın, sahip olunan taşıtın başkaları aracılığı ile işletilmesi halinde basit usulden yararlanılamayacaktır. İşletilen taksi sayısının birden fazla olması durumunda da kanımızca basit usulden yararlanılamaması gerekmekte olup *"bir tek motorlu taşıtta iş sahibinin yardımcı sürücü istihdamının yasal koşulu ihlal etmeyeceği, birden çok taşıtta sürücü istihdamının zorunlu olması ve ikinci ve sonraki taşıtlar yönünden işin başında bilfiil bulunmak koşulunun gerçekleşmeyeceği"* şeklindeki Danıştay kararı da bu yöndedir⁷.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 48. maddesinin, 3 no'lu bendine göre, basit usule tabi mükelleflerden alım-satım işleri haricindeki işlerle uğraşanların bu usulde mükellefiyetlerinin devamı için bir yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hâsılatının 01.01.2007 tarihinden itibaren 26.000 YTL'yi aşmaması gerektiği belirtilmektedir. Aynı kanunun 46. maddesinin son fıkrasında basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenlerin, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilecekleri

⁶ Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Oluş Yayıncılık, Nisan, İstanbul: 2007, s. 443.

⁷ Danıştay Üçüncü Dairesi, 11.11.2004, Esas No:2004/915; Karar No: 2004/2856

belirtildiğinden, 2007 takvim yılında yıllık iş hâsılatı 26.000 YTL'yi aşan taksi sahiplerinin kazançları izleyen takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilecektir. Aynı işte ortak olarak çalışanların basit usulden yararlanmaları için taşımaları gereken genel ve özel şartlar, ortaklığa ait işyeri kirası ile iş hacmi ölçüleri dikkate alınarak belirlenir. **Ortaklardan birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur.** Birden fazla ortaklığa ortak olunması halinde ise basit usulden yararlanılması için aranacak genel ve özel şartların aşılp aşılmadığı, o kişinin muhtelif ortaklıklardaki hissesine düşen işyeri kirası ile iş hacmi ölçülerinin ayrı ayrı toplanması suretiyle belirlenir. Adi ortaklık halinde çalışan ve aynı zamanda diğer bir şahsi faaliyeti de bulunan mükelleflerin basit usulden yararlanması için aranan genel ve özel şartlar, o kişilerin şahsi işyeri kirasına ve iş hacmine ortaklıktaki hissesine düşen miktarın ilavesi suretiyle belirlenecektir. Ayrıca, **herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler bir daha hiçbir şekilde basit usulden yararlanamayacaklardır.**

III.1.3 Basit Usulde Belge Düzeni

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin defter tutma mükellefiyetleri bulunmamaktadır. 215 numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin 3. bölümünde basit usulde vergilendirme kapsamına alınan mükellefler ile bu usulde vergilendirilecek mükelleflerin, 1/1/1999 tarihinden itibaren Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre fatura, perakende satış vesikaları ve diğer belgeleri düzenlemek ve kullanmak zorunda oldukları belirtilmiştir. Ancak bu hükmün hemen ardından basit usulde vergilendirilen mükelleflerin yeni düzenlemeye intibak edebilmeleri ve gerekli hazırlıkları yapabilmeleri için; 1/1/1999 tarihinden 30/6/1999 tarihine kadar (son olarak 259 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 31/12/2007 tarihine kadar uzatılmıştır) belge vermedikleri günlük hasılatları için gün sonunda tek bir fatura düzenlemeleri, düzenlenen faturanın alıcıya ilişkin bilgiler yerine "... tarihli toplam hasılat" ibaresinin yazılması, satılan emtia veya yapılan hizmet, farklı Katma De-

ğer Vergisi oranlarına tabi ise hasılatın Katma Değer Vergisi dahil olmak üzere faturada ayrı ayrı toplam halinde gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, bu imkândan yararlanmak isteyen mükelleflerin müşterilerinin istemeleri halinde fatura veya perakende satış vesikası (dolmuş işletenler hariç) vermek zorunda oldukları da belirtilmiştir. Maliye Bakanlığı'nın 21.12.1998 tarih ve B.07.0.GEL.0.44/4412-18/048833 sayılı genel yazısında, **bu uygulamanın taksi işleten mükellefler için taksimetrelerine fiş verebilecek cihaz takılınca kadar devam edeceği belirtilmiştir.** Aynı genel yazıda, mükellef kayıtlarının odalarda kurulacak bürolarda tutulacağı, Vergi Dairesi Başkanlıkları ve birliklerce uygun görülecek mükelleflerin kayıtlarını kendilerinin tutabileceği ve vergilendirme ile ilgili ödevlerini kendilerinin yerine getirebileceği belirtilmiştir. Ayrıca mükelleflerin işyerlerinin bulunduğu yerdeki başka meslek teşekkülünün bürosunda da kayıtların tutulabileceği hüküm altına alınmıştır.

Basit usule tabi mükellefler kullanacakları belgeleri ve zarfları bağlı oldukları oda veya birliklerden temin edecek olup, mükelleflerin belge basımı için vergi dairelerinden izin almalarına gerek bulunmamaktadır. Mesleki teşekküller belgeleri teslim etmeden önce mükellefin adını, soyadını, varsa unvanını, bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi kimlik numarası ile motorlu taşıt işletenlerde taşıtın plakasını belirten kaşenin basılmasını sağlayacaklardır. Basit usule tabi mükellefler üç aylık mal alış ve giderleri ile hâsılatlarını gösteren belgeleri, (23 x 32, 5) ebadında torba zarflara koyacaklar ve bu zarflarla birlikte mükellefe ait kimlik bilgileri (adı, soyadı, baba adı, faaliyet türü, nüfus kaydına ilişkin bilgiler, bağlı olduğu vergi dairesi, vergi kimlik numarası, bağlı olduğu oda ve numarası, ikametgâh ve iş adresleri ile telefon numaraları) bir defaya mahsus olmak üzere büroya verilecek, daha sonra ise verilecek zarfların üzerinde mükellefin sadece adı, soyadı ve vergi kimlik numarası ile imzasının bulunması yeterli olacaktır. Zarfları izleyen ayın 10'una kadar kayıtlarının tutulduğu bürolara teslim etmeleri gereken mükellefler, zarflarını bu süreden önce de kayıtlarının tutulduğu büroya verebileceklerdir.

III.1.4 Basit Usulde Beyan Esasları

Temel prensip basit usulde vergilendirilen mükelleflerin ticari faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan etmeleridir. Söz konusu mükelleflerin, ticari ve sınaî faaliyetleri sonucu bir kar elde edip etmemeleri, zarar etmiş olmaları, beyan edilecek bir gelirin bulunmaması vb. durumlarda olmaları yıllık beyanname verme zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Bir takvim yılında elde edilen gelir sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan ibaret ise izleyen yılın Şubat ayı içerisinde yıllık beyannamenin verilmesi ve beyan edilen verginin iki eşit taksitte Şubat ve Haziran aylarında ödenmesi gerekmektedir⁸.

III.1.5 Basit Usulde KDV, Geçici Vergi ve Muhtasar Beyanname

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-a maddesinde basit usulde vergilendirilen mükellefler tarafından yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'den istisna edildiği, 88 seri no'lu KDV Genel Tebliğinde ise bu mükelleflerin yapacakları işlemler için 01.07.2003 tarihinden itibaren KDV beyannamesi vermeyecekleri belirtilmiştir. Basit usule tabi mükelleflerce yüklenilen ve indirim hakkı bulunmayan KDV'lerin maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerekmekte olup, yüklenilen KDV'ler satış bedeli içinde gizlenmiş olarak yer alacağı için satış esnasında alıcıya yansıtılmış olacaktır. Bu şekilde, mal ve hizmet alımlarında ödedikleri KDV'yi fiyat mekanizması yoluyla alıcılara aktaran basit usule tabi mükellefler, verginin nihai yüklenicisi de olmayacaklardır. Katma Değer Vergisi Kanununun 17/4-a maddesindeki istisna ise, kısmi istisna niteliğinde olduğundan istisna kapsamına giren işlemlerle ilgili alış ve giderler dolayısıyla yüklenilen KDV'nin indirimine veya mükelleflere iadesine imkân tanımamaktadır.

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin GVK'nın 120. maddesine göre geçici vergi ödeme yükümlülükleri bulunmamaktadır. Ayrıca basit usul-

de vergilendirilen mükellefler GVK'nın 94. maddesinde sayılmadığından vergi tevkifatı yapmayacaklar ve muhtasar beyanname de vermeyeceklerdir. GVK'nın 64. maddesinin 1 numaralı bent hükmüne göre, kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı yanında çalışanların ücretleri diğer ücret kapsamında vergilendirilmekte olup, VUK'un 251. maddesine göre yanlarında çalıştırdıkları hizmet erbabının, kanunun tayin ettiği süre içinde karne almalarını ve karnelerinde yazılı vergilerini ödemelelerini temin etmeye mecbur ve sorumludurlar.

III.2 Kazancın Gerçek Usulde Tespiti ve Beyanı

Basit usule ilişkin şartları taşımayan ticari kazanç sahibi gelir vergisi mükelleflerinin bu kazançları, gerçek usule göre tespit edilecektir. Basit usul ile gerçek usulü birbirinden ayıran temel unsur defter tutma yükümlülüğüdür. Basit usulde vergilendirilenlerin defter tutma yükümlülüğü bulunmazken gerçek usule tabi ticari kazanç sahipleri defter tutmak zorundadırlar⁹. Kazançları gerçek usulde tespit edilen mükelleflerden 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177, 179, 180 ve 181'inci maddelerine göre ayrımı yapılan birinci sınıf tacirler bilanço esasına, ikinci sınıf tacirler ise işletme hesabı esasına göre defter tutmak zorundadırlar. Basit usulde tespit edilen ticari kazancın yanı sıra diğer gelir unsurlarından da kazanç ve irat elde edilmiş ise söz konusu gelirlerin tamamının izleyen yılın Mart ayında verilecek yıllık beyanname ile beyan edilmesi, beyan edilen verginin iki eşit taksitte Mart ve Temmuz aylarında ödenmesi gerekmektedir¹⁰.

IV. TİCARİ TAKSİLERDE SEYYAR POS (GPRS POS) KULLANIMI VE MÜKELLEFLERİN YAPACAKLARI İŞLEMLER**IV.1 Basit Usulde Vergilendirilen Taksi****Sahiplerinin Seyyar POS (GPRS POS) Kullanımı**

Taksi sahipliğinden maksat, ticari taksi plakasının ve taşıtın aynı kişiye ait olması; aracın sahibince veya

⁸ Gelir Vergisi Kanunu, md. 117.

⁹ Beyanname Düzenleme Kılavuzu, Hesap Uzmanları Derneği, İstanbul: 2007, s. 22.

¹⁰ Gelir Vergisi Kanunu, md.117

ücretli olarak çalıştırdığı şoförlerce işletilmesidir. Basit usulde vergilendirilen taksi sahiplerinin, araçlarında seyyar POS kullanması durumunda, yapılan her bir taşımacılık hizmeti karşılığında, taksimetreleri fiş verebilen mükelleflerin, kredi kartı ile yapılan her bir hizmet teslimi için hizmet bedeli tutarında fiş düzenlemeleri gerekmektedir. Ödemenin bir kısmının nakit bir kısmının kredi kartı ile yapılması durumunda ise düzenlenecek fiş veya faturanın toplam hizmet bedeli kadar olacağı tabiidir. Taksimetreleri fiş veremeyen araç sahipleri ise yaptıkları her bir taşımacılık hizmeti karşılığında müşterilerine sadece POS slipinin bir nüshasını verecekler, POS cihazının gün sonu tutarı ilgili tarihteki nakit hâsılatı eklenecek ve toplam hâsılat tutarı üzerinden alıcıya ilişkin bilgiler yerine "...tarihli toplam hasılat" ibaresinin yazılması suretiyle tek fatura düzenlenmesi yeterli olacaktır. **Bu uygulama Maliye Bakanlığı tarafından taksimetrelere fiş verebilecek bir cihaz takılması için zorunluluk getirilmesi ve bu zorunluluk için bir tarih verilmesi durumunda ilgili tarihe kadar devam edecektir.** Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin düzenledikleri belgelerde katma değer vergisini göstermeleri veya "KDV dâhildir" şeklinde bir ibare (*belgenin KDV satırını çizerek "KDV dâhildir" yazılması veya KDV satırı yerine belgenin her hangi bir yerine "KDV dâhildir" yazılması durumu değiştirmeyecektir*) yer vermeleri durumunda, KDVK'nın 8/2. maddesi uyarınca beyan ettikleri bu vergiyi ödemeleri gerekmektedir. Ancak ödedikleri bu vergiyi genel hükümler doğrultusunda iade alabileceklerdir.

IV.2 Basit Usulde Vergilendirilen Kiracı Taksi İşletmecisinin Seyyar POS (GPRS POS) Kullanımı

Gelir Vergisi Kanunu'nun 70. maddesinin 5 nolu bendinde arama, işletme, imtiyaz hakları ve ruhsatlarının; 8 nolu bendinde, motorlu nakil ve cer vasıtaları, her türlü motorlu araç, makine ve tesisat ile bunların eklentilerinin kiralanmasından elden edilen gelirlerin gayrimenkul sermaye iradı olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla taksi plakası sahipleri, ister yalnızca plakayı ister taşıt ve plakayı birlikte kiralasınlar, elde ettikleri gelirler gayrimenkul sermaye

iradı olarak beyan edilecektir. Basit usulde beyanname veren taksi plakası sahiplerinin çok büyük bir kısmının gelirleri gerçekte gayrimenkul sermaye iradıdır. Basit usulde vergilendirilen kiracı taksi işletmecisinin seyyar POS kullanması durumunda, basit usulde vergilendirilen taksi sahipleri için belgelenilmeye ve vergilendirmeye ilişkin yapılan açıklamalar kiracılar için de geçerli olacaktır.

IV.3 Gerçek Usulde Vergilendirilen Taksi

Sahiplerinin Seyyar POS (GPRS POS) Kullanımı

Gerçek usulde vergilendirilen taksi sahiplerinin araçlarında seyyar POS kullanılması durumunda, taksimetrelerinin fiş verip vermediğine bakılmaksızın, yapılan her bir taşımacılık hizmeti için perakende satış vesikası veya fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

IV.3.1 Taksi Sahibinin İşletme Hesabı

Esasında Defter Tutması

Vergi Usul Kanununun 194. maddesinde, yapılan hizmet karşılığı olarak tahsil edilen paralarla tahakkuk eden alacakların ve işletme faaliyetinden elde edilen diğer bütün hâsılatın işletme hesabı defterinin "gelir" kısmını teşkil eden sağ tarafına kaydedileceği belirtilmiş ve yine aynı maddede bu kayıtların en az *sıra numarası, kayıt tarihi, muamelenin nevi ve meblağ* unsurlarını taşıması gerektiği belirtilmiştir.

İşletme hesabı esasında defter tutan taksi sahiplerinin, kredi kartı ile yapılan ödeme karşılığında yaptıkları her bir taşımacılık hizmeti için perakende satış vesikası veya fatura düzenlemeleri gerekmektedir. Günlük hâsılat işletme hesabı defterine kaydedilirken nakit hâsılatın ve kredi kartı ile yapılan hizmet satışlarından elde edilen hâsılatın ayrı ayrı kaydedilmesi, muhasebenin tam açıklama ve özün önceliği kavramları doğrultusunda daha doğru olacaktır.

IV.3.2 Taksi Sahibinin Bilanço Esasında

Defter Tutması

Bilanço esasında defter tutan taksi sahiplerinin, kredi kartı ile yapılan ödeme karşılığında yaptıkları her bir taşımacılık hizmeti için perakende satış vesikası veya fatura düzenlemeleri gerekmektedir. Kredi

kartı ile yapılan satışlara ilişkin gelirlerin "108-Diğer Hazır Değerler" hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Yaygın olarak bu hesap kullanılmakla birlikte bu hesabın yanı sıra "127-Diğer Ticari Alacaklar" hesabının ya da "123-Kredi Kartından Alacaklar" adlı bir hesap açılmak suretiyle bu hesabın kullanılabileceği de tartışma konusudur¹¹.

IV.3.3 Gerçek Usulde Vergilendirilen Taksi Sahiplerince Düzenlen Perakende Satış Vesikaları ve Faturalarda Katma Değer Vergisi

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, ticari faaliyetle iştigal eden gerçek usulde vergilendirilen taksi işletmecilerince düzenlenecek perakende satış vesikaları ve faturalarda KDV'nin hesaplanıp beyan edilmesi gerekmektedir.

KDVK'nın 20/4. maddesinde belli bir tarife göre fiyatı tespit edilen işler ile bedelin biletle tahsil edildiği hallerde tarife ve bilet bedelinin Katma Değer Vergisi dâhil edilerek tespit edilip, verginin müşteriye ayrıca intikal ettirilmeyeceği belirtilmiştir. Taksimetrenin hesapladığı hizmet bedeli, taksi sahibinin basit usulde veya gerçek usulde vergilendirilmesine göre değişmeyeceğinden, KDV'nin iç yüzde yöntemi ile hesaplanması gerekmektedir.

IV.4 Gerçek Usulde Vergilendirilen Kiracı Taksi İşletmecisinin Seyyar POS (GPRS POS) Kullanımı

Gerçek usulde vergilendirilen kiracı taksi işletmecisinin seyyar POS kullanması durumunda, gerçek usulde vergilendirilen taksi sahipleri için belgelendirmeye ve vergilendirmeye ilişkin yapılan açıklamalar kiracı taksi işletmecileri için de geçerli olacaktır.

V. ÖRNEK UYGULAMA

Yaptığımız bu açıklamaları, bir örnek uygulama

yardımla açıklarsak basit usul ve gerçek usul taksi işletmeciliğinde vergilendirmeye ilişkin farklılıklar daha açık olarak görülebilecektir. Müşterilere sunulan hizmet karşılığında ödenecek hizmet bedelinin taksi işletmecisinin gerçek usulde veya basit usulde vergilendirilmesi durumlarında değişmeyeceğini yukarıda belirtmiştik. Gerçek usulde vergilendirilen taksi işletmecisi alacağı hizmet bedeline iç iskonto yoluyla KDV hesaplayıp, hesapladığı KDV'den de yüklendiği KDV'yi indirecek ve beyan edecek olup, KDV mükellefiyeti bulunmayan ve basit usulde vergilendirilen taksi işletmecisi ise ne iç iskonto yoluyla KDV hesaplayacak ne de yüklendiği KDV'leri indirim konusu yapabilecektir. Bu nedenlerle ve karşılaştırmanın daha sağlıklı sonuç vermesini sağlamak için, örneğimizde taksimetre üzerinden elde edilen hâsılâtın her iki taksi işletmecisi için de aynı olduğu varsayılacaktır.

İstanbul'da sürekli aynı güzergâhta çalışan ve günlük kazançları aynı olan iki taksi işletmecisinden birincisi Cengiz Bey, basit usulde vergilendirmeyi tercih ederken, ikinci taksi işletmecisi Ali Bey gerçek usulde vergilendirilmektedir. Her iki taksi işletmecisi de 01.01.2006 tarihinde işe başlamış olup, 24 saat üzerinden günlük hâsılâtları 250 YTL, günlük benzin (LPG) giderleri 50 YTL (KDV dâhil), aylık bakım giderleri 500 YTL (KDV dâhil), oda aidatları 50 YTL, Bağ-Kur prim ödemeleri aylık 240 YTL'dir. Kullanılan her iki araçta kaskolu olup kasko giderleri yıllık 1.500 YTL'dir ve her iki taksimde de ikinci vardiyada ücretli şoför çalıştırılıp, aylık net 600 YTL ücret ödenmektedir. Ayrıca gerçek usulde vergilendirilen Ali Bey muhasebecisine aylık 100 YTL (KDV dâhil) ödemedede bulunmaktadır.

Basit usulde vergilendirilen taksi işletmecisi **Cengiz Bey'in 2006 yılı kazancı** 215 numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği Ek-3'de belirtilen Hesap Özeti çerçevesinde, aşağıda yer aldığı gibi olacaktır.

¹¹ AYGÖREN, Hakan ve UYAR, Süleyman, Alternatif Ödeme Araçları (Kredi Kartı İşlemleri) ve Muhasebeleştirilmesi, Analiz Dergisi, Cilt. 7, Sayı. 16, Ekim 2006, s.19

**Cengiz Taksi İşletmesinin Basit Usulde Hesap
Özeti****01.01.2006 – 31.12.2006**

Gider			Gelir
Benzin Gideri (50 YTL x 365)	18.250	Dönem İçinde Elde Edilen Hâsılat (250 YTL x 365)	91.250
Bakım Gideri (500 YTL x 12)	6.000		
Oda Aidatı (50 YTL x 12)	600		
Kasko Gideri	1.500		
Ücret Gideri (620YTL x 12)*	7.440		
Giderler Toplamı	33.790	Gelirler Toplamı	91.250
Dönem Karı	57.460	Dönem Zararı	
Genel Toplam	91.250	Genel Toplam	91.250

Beyanname ekinde verilecek olan hesap özeti sol alt köşesi işletmeci, sağ alt köşesi ise oda yetkilisi tarafından tarih belirtilip imzalanacaktır. Ödenen Bağ-Kur primi beyanname üzerinden indirilecek olup gelir vergisi matrahı $57.460 - 2.880 = 54.580$ YTL, ödenecek vergi tutarı ise **14.293 YTL** olacaktır.

Buna karşın gerçek usulde vergilendirilen taksi işletmecisi **Ali Bey**'in işlemleri KDV'ye tabi olup, **Ocak 2006 dönemi KDV beyanı** ve 2006 yılında yüklendiği ve ödediği toplam KDV tutarları aşağıdaki gibi olacaktır.

	Ocak	Tüm Yıl
1- Teslim ve Hizmet Bedeli	7.750	91.250
2- Hesaplanan KDV (%18)	1.182	13.920
3- İndirimler	327	3.882
Benzin Gideri	236	
Bakım Gideri	76	
Muhasebeci Gideri	15	
4- Ödenecek KDV	855	10.038

Ali Bey, yanında çalışan şoföre ve muhasebeciye

yaptığı ödemeler için vergi tevkif edecek olup, tev-

Ödemenin Türü	Ödemenin Gayrisafi Tutarı	Gelir Vergisi Kesinti Tutarı
012	1.015	106
022	85	18
	Ödenecek Tutar	124 YTL

kif ettiği bu vergileri 3 aylık dönemler itibarıyla verdiği muhtasar beyanname eşliğinde aşağıda yer aldığı gibi beyan edip ödeyecektir.

Ali Taksi İşletmesi'nin Muhtasar Beyannamesi

Ali Bey'in 2006 yılı I.Dönem geçici vergisine esas gelir tablosu ve tüm yıl boyunca ödeyeceği geçici vergiler aşağıda yer aldığı gibi olacaktır.

Ali Taksi İşletmesi'nin Özet Gelir Tablosu**01.01.2006 – 31.03.2006**

	01-03
A- Brüt Satışlar	: 19.067
B- Faaliyet Giderleri	: 8.907
Benzin Gideri	: 3.812
Bakım Gideri	: 1.271
Oda Aidatı	: 150
Kasko Gideri	: 375
Ücret Gideri*	: 3.045
Muhasebeci Gideri	: 254
C- Dönem Karı veya Zararı	: 10.160
D- Hesaplanan Geçici Vergi	: 1.524
E- Dönem Net Karı	: 8.636

* GVK 64/1'e göre kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı yanında çalışanlar diğer ücretli olarak vergilendirilecektir. Diğer ücretlilerin vergi matrahı ise 16 yaşından büyükler için asgari brüt ücret tutarının %25'idir.. 2006 yılı yıllık asgari brüt ücret aylık 531 YTL olup, vergi matrahı $531 \times 12 = 6.372 \times \%25 = 1.593$ YTL olacak, ödenecek vergi tutarı ise 240 YTL olacaktır. Çalıştırılan şoförün aylık net ücretinin 600 YTL olması için aylık 20 YTL ek ücret verilmesi gerekmektedir.

* Gider kaydetmesi gereken ücret gideri brüt ücret tutarı olup, hesaplamamızda ücretin hep GVK'nın 103 maddesinin 1. diliminde vergilendirildiği varsayılmıştır. Bu durumda şoförün eline aylık net 600 YTL geçmesi için brüt ücretinin 1.015 YTL olması gerekmektedir.

$1.015 - 180$ (SSK İşveren Payı + İşsizlik S.P. İşveren Payı $\%21,5$) - 125 (SSK İşçi Payı + İşsizlik S.P. İşçi Payı $\%15$) - 106 (Gelir Vergisi $\%15$) - 4 (Damga Vergisi Binde 6) = 600 YTL

Ali Taksi İşletmesi'nin Geçici Vergi Hesaplama Tablosu

Dönemi	Geçici Vergi Matrahı	Hesaplanan Geçici Vergi	Mahsup Edilecek Geçici Vergi	Ödenecek Geçici Vergi
2006 / 01-03	10.160	1.524	0	1.524
2006 / 01-06	20.487	3.073	1.524	1.549
2006 / 01-09	30.987	4.648	3.073	1.575
2006 / 01-12	41.484	6.222	4.648	1.574

Gerçek usulde vergilendirilen taksi işletmecisi **Ali Bey'in 2006 yılı kazancı** aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Ali Taksi İşletmesi'nin Özet Gelir Tablosu**01.01.2006 – 31.12.2006**

A- Brüt Satışlar : 77.330

B- Faaliyet Giderleri : 35.846

Benzin Gideri : 15.466

Bakım Gideri : 5.084

Oda Aidatı : 600

Kasko Gideri : 1.500

Ücret Gideri : 12.180

Muhasebeci Gideri : 1.016

C- Dönem Karı veya Zararı : 41.484

(Bağ-Kur Primi : 2.880 –

Beyanname üzerinde indirilecektir.)

D- Vergiye Tabi Gelir (Matrah) : 38.604

E- Hesaplanan Gelir Vergisi : 8.813

E- Mahsup Edilecek Vergiler Toplamı: 6.222

F- Ödenecek Gelir Vergisi : 2.591

Yukarıda yer alan örnekten görüleceği üzere basit usulde vergilendirilen Cengiz Bey'in 2006 yılı net geliri $54.580 - 14.293 = 40.287$ YTL iken gerçek usulde vergilendirilen Ali Bey'in 2006 yılı net geliri $38.604 - 8.813 = 29.791$ YTL olmaktadır. Bununla birlikte Ali Bey'in beyannameler için hesaplamaya katılmayan damga vergisi, harçlar vergisi gibi ödemeleri de bulunmaktadır. Örnek uygulamanın sonuçlarından anlaşılacağı üzere basit usulde vergilendirilenlerin gerçek usulde vergilendirilenlere göre ciddi bir vergi avantajı (örneğimizde net gelir açısından $40.287 - 29.791 = 10.496$ YTL) sağladıkları görülmektedir.

Piyasa uygulaması gözlemlendiğinde ise taksi plakası sahiplerinin büyük bir kısmının kazancı gayrimenkul sermaye iradidir. Bu durumda taksi sahiplerinin 2 vardiya için ortalama günlük (İstanbul için) 150 YTL kira aldıkları düşünüldüğünde yıllık kira gelirleri $(150 \text{ YTL} \times 365) 54.750$ YTL olacaktır. GVK 74'e göre götürü gider usulünün seçilmesi yararlarına olacağından % 25 götürü gider düşüldüğünde vergi matrahı 41.063 YTL olacak, bu tutar üzerinden 9.562 YTL gelir vergisi ödendiğinde, net gelir $(54.750 - 9.562) 45.188$ YTL olacaktır.

Görüleceği üzere, gerçek usulde vergilendirilen taksi işleticisinin net geliri 29.791 YTL iken basit usulde vergilendirilen taksi işleticisinin net geliri 40.287 YTL ve taksi plaka sahibinin kiralama geliri ise 45.188 YTL'dir. Bu sonuçlar taksi plakası sahiplerinin neden gerçek usulden kaçtıklarını ve her ne kadar gelirlerini ticari kazanç olarak beyan etseler de neden kiralamayı tercih ettiklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca vergi yükleri açısından durum irdelendiğinde aynı sonuca ulaşılabacaktır.

Asgari iki aracı olan taksi plakası sahiplerinin birçoğunun asgari ücretlinin ödediği vergi kadar Gelir Vergisi matrahı beyan etmedikleri ya da çok düşük rakamlarda Gelir Vergisi ödedikleri bilinmektedir. İstanbul ilinde 2005 yılında gerçekleştirilen sektör denetimi neticesine göre, sadece taksi plakasına sahip kimselerin kaçırıldığı asgari vergi tutarının tahminen 85,75 milyon YTL olduğu düşünülmektedir¹². Bugün bu rakamın 100 milyon YTL'yi aşmış olması kaçınılmazdır.

Götürü usulde vergilendirilen mükelleflerden tahsil edilen vergi gelirlerinin gelir vergisi içindeki payı binde 8 iken basit usulde bu oranın binde 2'le düşmesi basit usulde vergilemenin de kaldırılmasını gündeme getirmiş, Gelir İdaresi Başkanlığı ile Gelirler Politikaları Genel Müdürlüğüne ortaklaşa yürütülen ve 2007 yılında yasalaşması beklenen gelir vergisi yasa tasarısında, basit usulde vergilendirilen mükellefler dört gruba ayrılmıştır. Bu dört gruptan biri de "şehir içi yolcu taşıma aracı işletenler" olarak belirlenmiştir. Bunların yıllık gelir vergisi

¹² PETRİÇLİ, agm, s. 15.

matrahlarının İl Trafik Komisyonlarınca belirlenen ticari plaka ve çalıştıkları hatlara ilişkin hat bedelleri toplamının % 10'u olduğu belirtilmiş, ancak bu uygulama henüz yürürlüğe girmemiştir¹³.

VI. SONUÇ

Seyyar POS (GPRS POS) kullanımı ile birlikte vergi denetimlerinde, bankalardan sağlanacak hâsılat bilgileriyle beyan edilen hâsılatın karşılaştırılması neticesinde GVK 48/2. maddesinde belirtilen hâsılat sınırının aşılp aşılmadığının tespiti mümkün olabilecektir. Bu suretle gelirin doğru tespiti ile olması gereken beyan usulünün mükelleflerce kullanılması sağlanacaktır. Seyyar POS (GPRS POS) kullanımının yaygınlaşmasının, gelirin doğru ve olması gereken usulde beyanı ile sektördeki kayıt dışılığın önlenmesi bağlamında ciddi bir adım olacağı kanaatindeyiz. Ayrıca bu uygulamanın taksi şoförlerini para üstü verme ve müşterileri de bahşiş verme sıkıntısından kurtarması, müşterilerin nakit sıkıntısı olduğu dönemlerde taksiye binmelerini kolaylaştırması gibi faydaları da söz konusu olabilecektir. Bu bağlamda, seyyar POS hizmetinin bankalarca yaygınlaştırılması amacıyla bankalara yönelik gerekli teşviklerin sağlanması ve Maliye Bakanlığı tarafından taksimetrelere mali hafızası olan, fiş verebilecek cihaz takılması zorunluluğunun getirilmesinin uzun vadede vergisel ve sosyal açıdan faydalar sağlayacağını düşünmekteyiz. Bu suretle de sektördeki kayıp ve kaçığın büyük oranda önlenebileceği kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

AYGÖREN, Hakan ve Süleyman UYAR, Alternatif Ödeme Araçları (Kredi Kartı İşlemleri) ve Muhassebeleştirilmesi, Analiz Dergisi, Cilt. 7, Sayı. 16, Ekim 2006

- ÇELEBİ, Erkan, "Taksi plakasında 25 milyar YTL yatıyor" Hürriyet Gazetesi, 11.06. 2006, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/4560383.asp?yazarid=18&gid=61>, 03.07.2007

- Danıştay Üçüncü Dairesi, 11.11.2004, Esas No:2004/915; Karar No: 2004/2856

- Beyanname Düzenleme Kılavuzu, Hesap Uzmanları Derneği, , İstanbul: 2007

- KIRAN, Ali "Basit Usul Kalkıyor", Vergi Raporu Dergisi, Sayı. 90, Mart 2007

- Gelir Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Oluş Yayıncılık, Nisan, İstanbul, 2007

- PETRİÇLİ, Fatih, "Taksi İşletmeciliğinde Vergi Kayıp ve Kaçağının İstanbul'daki Boyutu ile Taksi Plakası Sahipleri ve Taksilerde Çalışan Şoförlerin Gelirlerinin Vergi Kanunları Açısından Değerlendirilmesi", Vergi Raporu Dergisi, Sayı. 76 (Nisan-Mayıs-Haziran 2005),

- VURSAVAŞ, Fatih, Türkiye'de ve Bazı Yabancı Ülkelerde Taksi İşletmeciliği ve Taksi Şoförü Olma Şartları, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Araştırma Merkezi Müdürlüğü, 1. Baskı, 2002

¹³ KIRAN, Ali, "Basit Usul Kalkıyor", Vergi Raporu, Sayı. 90, Mart 2007, s. 19.